

تثبیت

تثبیت یکی از [اصطلاحات](#) به‌کار رفته در [علم منطق](#) بوده و به معنای استدلال خطابی در قالب قیاس یا تمثیل است.

فهرست مندرجات

- [۱ - توضیح اصطلاح](#)
- [۲ - مستندات مقاله](#)
- [۳ - پانویس](#)
- [۴ - منبع](#)

توضیح اصطلاح

هرگاه ماده حجت خطابی ([مظنونات](#) و [مشهورات](#)) در قالب و شکل [قیاس](#) یا [تمثیل](#) ارائه شود «تثبیت» خوانده می‌شود؛

^[۱] [مظفر، مجد رضا، المنطق، ص ۴۳۸.](#)
بدین سان، تثبیت عبارت است از: هر قولی که در خطابه به عنوان [حجت](#) و [استدلال](#) به کار می‌رود، به گونه‌ای که مفید تصدیق ظنی به مطلوب خطیب و برای شنوندگان گمان‌آور باشد؛ خواه در قالب و شکل قیاس عرضه شود و یا در هیئت استدلال تمثیلی، چون در خطابه، [تصدیق](#) جزمی منظور نیست و از تمثیل هم تصدیق غیر جزمی افتاعی حاصل می‌شود؛ به این سبب، تمثیل نیز در خطابه مورد استفاده است. به تثبیت، «[حجت افتاعی](#)» نیز گفته می‌شود. تثبیت بر دو قسم است: تثبیت تمثیلی یا تمثیل خطابی و تثبیت قیاسی یا قیاس خطابی.

^[۲] [خواجه نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، اسس الاقتباس، ص ۵۳۵.](#)

^[۳] [علامه حلی، حسن بن یوسف، الجوهر النضید، ص ۲۸۱.](#)

^[۴] [مجتهد خراسانی \(شهابی\)، محمود، رهبر خرد، ص ۳۴۶.](#)

مستندات مقاله

در تنظیم این مقاله از منابع ذیل استفاده شده است:

- [حلی، حسن بن یوسف، الجوهر النضید.](#)
- [مجتهد خراسانی \(شهابی\)، محمود، رهبر خرد.](#)
- [خواجه نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، اسس الاقتباس.](#)
- [مظفر، مجد رضا، المنطق.](#)

پانویس

- [↑] [مظفر، مجد رضا، المنطق، ص ۴۳۸.](#)
- [↑] [خواجه نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، اسس الاقتباس، ص ۵۳۵.](#)
- [↑] [علامه حلی، حسن بن یوسف، الجوهر النضید، ص ۲۸۱.](#)
- [↑] [مجتهد خراسانی \(شهابی\)، محمود، رهبر خرد، ص ۳۴۶.](#)

[بایگ‌های مدیریت اطلاعات علوم اسلامی، برگرفته از مقاله «تثبیت»، تاریخ بازبینی ۱۳۹۵/۱۲/۴.](#)
[خوانساری، محمد، فرهنگ اصطلاحات منطقی به انضمام واژه نامه فرانسه و انگلیسی، ص ۵۳.](#)

رده‌های این صفحه: [اصطلاحات منطقی](#) | [خطابه](#) | [قیس](#)